

Ympäristönäkökohdat julkisessa hankinnassa

Alfred Streng, KTT, VTT, tutkija

16.11.2018

Sisältö

- 1. Lähtökohdat
- 2. Lainsäädäntö
- 3. Miten huomioida ympäristönäkökohdat?
- 4. Ympäristönäkökohdat vai ei?

1. Lähtökohdat

- Ympäristöystävällinen julkinen hankinta voidaan nähdä sekä
 - 1) viranomaisten strategiana suosia kestävien tuotteiden ja palvelujen käyttöä, ja
 - 2) yritysstrategiana parantaa kestävien tuotteiden ja palvelujen kehitystä ja näin ollen myös täyttää kestävämpien tuotteiden ja palvelujen vaatimukset
- Lainsäädäntö julkisista hankinnoista mahdollistaa ympäristönäkökohtien huomioiminen

1. Lähtökohdat

- Ympäristöystävällisen julkisen hankinnan lähtökohdat voivat perustua yhteen tai useampaan seikkaan:
- 1) asiakkaan toimittajalle antamaan toimintaohjelmaan joka sisältää ympäristövaatimuksia tai –kriteerejä toimittajan suoritukselle,
- 2) ulkoiseen määräävään seikkaan, esim. lainsäädäntöön, asiakkaisiin tai kilpailijoihin, tai
- 3) visioon kestävästä ympäristöstä, yleiseen hankintastrategiaan tai ympäristöfokusoivaan johtajuuteen.

1. Lähtökohdat

- Periaatteet ympäristöystävällisestä hankinnasta kehitettiin 1980-luvun lopussa useassa europalaisessa maassa
- Niin kutsutun Cardiffprosessin aikana v. 1999 päätettiin ympäristönäkökohtien integroimisesta kaikkiin EU:n tekemiin päätöksiin
 - Julkinen hankinta nähdään tässä **strategisena ohjauskeinona**.
- Lissabonstrategiassa vuodelta 2000 päämäärä oli tehdä EU:sta m.m. kilpailukykyisin, dynaamisin talousalue missä vallitsisi kestävä talouskasvu

1. Lähtökohdat

- EU-kommissio antoi v. 2001 tiedonannon mahdollisuuksista hankintadirektiivien puitteissa sisällyttää ympäristönäkökohtia julkisiin hankintoihin
- Mahdollisuudet strukturoitiin ensimmäisen kerran v. 2003 EU-kommission tiedonannossa integroidusta tuotepolitiikasta, missä suositeltiin, että jäsenmaat laativat toimintasuunnitelmia ympäristöystävällisestä hankinnasta vuoteen 2006 mennessä

1. Lähtökohdat

- Ympäristönsuojelu on nykyään **keskeinen alue** EU:n toiminnassa och politiikassa.
- Hankintadirektiiveissä 2004/17/EY ja 2004/18/EY selvitetään, miten julkisissa hankinnoissa voidaan ottaa huomioon ympäristönäkökohtia
- SEUT art. 11 mukaan ympäristönsuojelua koskevat vaatimukset on sisällytettävä unionin politiikan ja toiminnan määrittelyyn ja toteuttamiseen, erityisesti kestävän kehityksen edistämiseksi.
- SEUT art. 114 mukaan EU-kommissio perustaa terveyttä, turvallisuutta, ympäristönsuojelua tai kuluttajansuojaa koskevat ehdotuksensa suojelun korkeaan tasoon ottaen erityisesti huomioon kaiken tieteelliseen tietoon perustuvan uuden kehityksen.

1. Lähtökohdat

- Lähtökohtana ympäristöystävälliselle hankinnalle on, että se perustuu yksiselitteisiin ja määrätietoisiin ympäristökriteereihin
- EU-oikeuden näkökulmasta on tärkeää että kriteerit, joita jäsenmaat soveltavat, ovat vertailukelpoisia eivätkä vääristä kilpailua

1. Lähtökohdat

- EU-tasolla ympäristökriteerit ovat olleet olemassa jo pitkän ajan m.m. ympäristömerkkien ja energiatehokkuusmerkinnän osalta
- EU-kommissio on asiantuntijaryhmän kanssa työstänyt kriteerejä 10 sektorille, joiden katsotaan olevan erityisen sopivia ymp.yställisen julk. hankinnan toteuttamiseksi
- Sektorit ovat rakennussektori; ruoka- ja cateringpalvelut; kuljetuspalvelut; energia; konttoripalvelut ja IT; vaatteet ja muut tekstiilit; paperi- ja painatuspalvelut; sisustus; puhdistustuotteet ja -palvelut sekä terveydenhuoltovarusteet.

1. Lähtökohdat

- Uusimmassa direktiivissä 2014/24/EU tärkeä periaate on, että viranomaisten on käytävä ostovoimansa sellaisiin hankintoihin, jotka suosivat innovatiota, ympäristöä ja samalla parantavat työllisyyttä, kansanterveyttä ja sosiaalisia olosuhteita

1. Lähtökohdat- kriteerit

- Erottelu voidaan tehdä n.k. **ydinkriteereiden** ja **yleiskriteereiden** välillä
- **Ydinkriteereiden** tarkoitus on mahdollistaa ymp.ystävälliset julkiset hankinnat ja ne kohdistuvat tuotteiden ympäristösuorituskykyyn ja hallinnollisten kustannusten minimoimiseen
 - Ne toimivat perustana päämäärille ja vertailuille

1. Lähtökohdat- kriteerit

- **Yleiset kriteerit** kattavat useampia аспекteja tai sitten myös korkeamman tason ympäristösuorituskykyä
 - Tarkoitus , että ne viranomaiset, joilla on määrätietoisempia ympäristöpäämääriä käyttävät niitä.

2. Lainsäädäntö

- Lainsäädäntö julkisista hankinnoista ei kuulu SEUT:n kilpailusäännöksiin
- Ne ovat osa sisämarkkinasäännöksiä ja sijoittautumisvapautta, mutta niillä on asiayhteys kilpailussääntöihin
- SEUT:sta puuttuvat erityiset säännökset julkisista hankinnoista, mutta esimerkiksi syrjintä joka perustuu kansallisuussyihin jonkun toisen jäsenmaan yhtiötä kohtaan on ristiriidassa sopimuksen perusperiaatteiden kanssa, esim syrjintäkiellon kanssa, art 18.1, sijoittautumisoikeuden kanssa, art 49 sekä palvelujen vapaan liikkuvuuden kanssa, art 56

2. Lainsäädäntö

- Esim tapauksessa **C-243/89 *Stora Bält*** todettiin, että vaatimukset kotimaisen työvoiman käytöstä ja kotimaisista tuotteista olivat ristiriidassa syrjimättömyysperiaatteen kanssa
- Myös vaatimusta tarjoajien tasapuolisesta kohtelusta on noudatettava
- Perustuvanlaatuiset EU-oikeudelliset periaattet, joihin EU-tuomioistuin usein vetoaa hankintatapauksissa, ovat *syrjimättömyysperiaate, tasapuolisuusperiaate, läpinäkyvyysperiaate, avoimuusperiaate ja suhteellisuusperiaate*
- Näitä periaatteita voidaan soveltaa kaikissa hankinnan vaiheessa ja ne ovat voimassa suhteessa kaikkiin toimittajiin siitä riippumatta ovatko he jättäneet tarjouksen kys. hankinnassa vai ei

2. Lainsäädäntö

- Tapauksen **C-31/87 *Beentjes*** mukaan sellainen vaatimus julkisessa hankinnassa on ristiriidassa syrjimättömyysperiaatteen kanssa, mikäli on ilmeistä että vain saman maan toimittajat voivat täyttää vaatimuksen tai toisen maan toimittajilla on vaikeuksia täyttää sitä
- Ei ole mahdollista antaa etusijaa jonkun maantieteellisen alueen toimittajille tai suosia paikallisesti tuotettuja tuotteita, vaikka sellainen menettely kohtelisi saman kansallisuuden toimittajia epäsuotuisasti.
- Ei ole myöskään mahdollista teknisissä eritelmissä tai vaatimusspesifikaatioissa viitata erityiseen tuotteeseen tai palveluun niin, että joitakin toimittajia suositaan tai syrjitään

2. Lainsäädäntö

- Ympäristökriteereiden kohdalla on vaikeutena määrittää **tekniset eritelvät**
- Erityisesti tämä koskee tarjouspyynnön tekemistä niin, että ympäristöystävällisyys voidaan pisteyttää tavalla, joka ottaa kaikki tarjouksenantajat huomioon **tasapuolisesti**
 - esim. ilman asiantuntijuutta voi olla vaikeaa määrittää kriteereitä, jotka ottavat huomioon alan käytäntöä tai teknisen kehityksen tason

2. Lainsäädäntö

- Yksi tapa kestävämpään julkiseen hankintaan on pisteyttää hankinnan **elinkaarikustannukset**
- Hankintayksikkö voi silloin esim. **teknisen vuoropuhelun avulla** saada tietoa tuotteen tai palvelun todellisista tuotantokustannuksista, sekä myöskin esimerkiksi materiaali-, kuljetus- ja jätekustannuksista.
- Kun kyseinen tieto saadaan ennen tarjouspyyntöä, niin hankintayksikkö voi vaatia, että tieto sisältyy tarjouspyyntöön.

2. Lainsäädäntö

- Työ- ja elinkeinoministeriön mietinnössä hankintalain uudistamisesta haluttiin direktiivin 2014/24/EU mukaisesti tehdä **ympäristösuojelun ja kestävämmän kehityksen** suosiminen helpommaksi hankintayksiköille
- Samalla hankintayksikköiden tulisi saada paras mahdollinen **hinta - laatusuhde**

2. Lainsäädäntö

- **Hankintalain 2 §:n 2 mom.** mukaan hankintayksiköiden on pyrittävä järjestämään hankintatoimintansa siten, että hankintoja voidaan toteuttaa mahdollisimman taloudellisesti, laadukkaasti ja suunnitelmallisesti olemassa olevat kilpailuolosuhteet hyväksi käyttäen ja **ympäristö- ja sosiaaliset näkökohdat** huomioon ottaen.
- Ympäristö- ja sosiaalisilla näkökohdilla tarkoitetaan erityisesti vaatimukset direktiivin art. 18.2 jonka mukaan *”jäsenvaltioiden on toteutettava aiheellisia toimenpiteitä varmistaakseen, että talouden toimijat noudattavat hankintasopimuksia toteuttaessaan sovellettavia **ympäristö-, sosiaali- ja työoikeudellisia velvoitteita**, jotka on vahvistettu unionin oikeudessa, kansallisessa lainsäädännössä, työehtosopimuksissa tai kansainvälisissä ympäristö-, sosiaali- ja työoikeudellisissa säännöksissä”*

2. Lainsäädäntö

- Sanotussa momentissa suositellaan että hankintayksiköt kiinnittävät huomiota niihin **tapoihin**, joiden avulla ympäristölliset ja sosiaaliset näkökohdat voidaan ottaa huomioon
- Laissa **ei vaadita**, että kyseiset näkökohdat pitää ottaa huomioon, eli asia on periaatteessa hankintayksiköiden **harkintavallassa**

2. Lainsäädäntö

- **JulkHL 71 §** perustuu direktiivin 42 art.
- Hankinnan kohteen määrittelyssä voidaan viitata myös tiettyyn rakennusurakoiden, tavaroiden tai palvelujen **tuotantoprosessiin tai -menetelmään** tai tiettyyn **prosessiin tai menetelmään** rakennusurakoiden, tavaroiden tai palvelujen suorittamisessa taikka tiettyyn prosessiin niiden elinkaaren jossakin muussa vaiheessa silloinkin, kun kyseiset tekijät eivät kuulu niihin fyysisenä osana.
- Tämä edellyttää, että ne liittyvät hankinnan **kohteeseen** ja ovat oikeassa suhteessa sopimuksen arvoon ja tavoitteisiin nähden.

2. Lainsäädäntö

- Ympäristölliset näkökohdat voidaan ottaa myös muulla tavoin huomioon **hankinnan kohteen määrittelyssä**:
- Esim. **elintarvikehankinnoissa** voidaan asettaa vaatimuksia siitä että liha tulee sellaisesta paikasta, missä eläimet saavat hyvän kohtelun ja eläinsuojelulain mukaan.
- **Tekstiilihankinnoissa** voidaan asettaa vaatimuksia tuotteiden kestävyydestä.
- **Siivoustuotteiden** kohdalla voidaan vaatia, että ne eivät esim sisällä syöpää aiheuttavia aineita

2. Lainsäädäntö

- JulkHL 72 § säädetään **merkeistä** jotka voidaan käyttää hankinnan kohteen määrittelyssä, esim ympäristömerkeistä
- Lainkohta vastaa vuoden 2007 lain 45 § ja perustuu direktiivin 2014/24/EU 43 art.
- Enenevässä määrin on mahdollista viitata ympäristömerkkeihin, myös mahdollista vaatia **suoraan** tiettyä merkkiä, ei vaan sen perustetta.

3. Miten huomioida ympäristökriteerit?

- Hankintayksikkö voi ottaa huomioon ympäristöllisiä näkökohtia itse sopimuskohteen valinnassa ja erityisesti:
 - sen teknisissä eritelmissä
 - tarjouksenantajien valinnassa,
 - sopimuksen annossa, ja
 - sopimuksen toteutuksessa

3. Miten huomioida ympäristökriteerit?

Tekniset eritelvät

- Tekniset eritelvät täytyy sisältää **kaikki ne vaatimukset**, jotka hankintayksiköt asettavat niin että tuote tai palvelu täyttää vaaditut tarkoitukset
- Niillä pitää olla objektiiviset ja mitattavissa olevat tiedot hankinnan kohteesta ja vaatimuksilla pitää olla **suora yhteys** hankinnan kohteeseen
- Tekniset eritelvät pitää olla **selkeästi ilmaistu** niin että on selvää millä kriteereillä vertailu tarjousten välillä tehdään

3. Miten huomioida ympäristökriteerit?

Tekniset eritelvät

- Tekniset eritelvät eivät saa viitata tiettyyn tavaramerkkiin tai alkuperään
Mikäli hankintayksikkö ei voi tämentää hankinnan kohdetta riittävän tarkasti, voidaan käyttää viittausta, jos lisää ilmaisu ”**tai vastavaa**”
- Mikäli ei ole eurooppalaisia tai kansallisia standardeja, jotka koskevat tuotteen/palvelun ympäristösuorituskykyä, niin hankintayksikkö voi **itse määrittää**, millaisesta ympäristösuorituskyvystä on kyse

3. Miten huomioida ympäristökriteerit?

Tekniset eritelmät

- Hankintayksiköt voivat jossain kohtaa asettaa **korkeampia vaatimuksia** ympäristönsuojelusta, mutta tämä ei saa johtaa siihen että rajoitetaan sopimuksen tekemismahdollisuutta tai että mahdolliset tarjouksenantajat syrjitään
- Asetettavilla vaatimuksilla täytyy olla **luonnollinen yhteys** hankinnan kohteeseen

3. Miten huomioida ympäristökriteerit?

Tekniset eritelvät

- **JulkhL 72 §** mukaan edellytyksenä **tietyn merkin** vaatimiselle on, että **kaikki** seuraavat ehdot täyttyvät:
- 1) merkille asetetut vaatimukset koskevat ainoastaan perusteita, jotka liittyvät **hankinnan kohteeseen** ja soveltuvat hankinnan kohteena olevien rakennusurakoiden, tavaroiden tai palvelujen ominaisuuksien määrittelymiseen;
- 2) merkille asetetut vaatimukset perustuvat **puolueettomasti todennettavissa oleviin ja syrjimättömiin perusteisiin**;
- 3) merkit vahvistetaan **avaimessa menettelyssä**, johon viranomaiset, kuluttajat, työmarkkinaosapuolet, valmistajat, kaupan edustajat ja valtioista riippumattomat organisaatiot sekä muut asiaankuuluvat sidosryhmät voivat osallistua;
- 4) kaikkien asianomaisten osapuolten on **mahdollista** saada merkki;
- 5) merkille asetetut vaatimukset laatii **kolmas osapuoli**, johon merkkiä hakeva toimittaja ei voi käyttää ratkaisevaa vaikutusvaltaa

3. Miten huomioida ympäristökriteerit?

Tekniset eritelmät

- **Vaatimukset:**

- Eritelmät täytyy olla sopivia sille, joka hankitaan
- Täytyy perustua objektiivisesti todennettavissa oleviin ja ei-syrjiviin kriteereihin
- Täytyy olla vapaasti saatavilla
- Muut sopivat todisteet voivat tulla hyväksytyiksi

3. Miten huomioida ympäristökriteerit?

Valmistusmenetelmää tai tuotantoprosessia koskevat vaatimukset

- **JulkHL 71 §** koskien hankinnan kohteen kuvausta, niin määritelmät voivat myös koskea **valmistusmenetelmää/tuotantoprosessia** mikäli niillä on suora yhteys tuotteen, palvelun tai rakennusurakan laatuun.
- Esimerkiksi vaatimus ympäristöystävällisestä tuotantoprosessista, ekologisesta viljelystä tai uusiutuvasta energianlähteestä mikäli vaatimuksella on suora yhteys hankinnan kohteeseen
 - Vaatimus siitä että elintarvikkeiden pitää olla tuotettuja eksplisittisesti **kansallisen eläinsuojelulain** mukaan **on ristiriidassa** tasapuolisen kohtelun ja syrjimättömyyden periaatteiden kanssa

3. Miten huomioida ympäristökriteerit?

Tarjoajien valinta

- **JulkHL 83 §** mukaan hankintayksikkö voi asettaa ehdokkaiden tai tarjoajien rekisteröitymistä, taloudellista ja rahoituksellista tilannetta sekä teknistä ja ammatillista pätevyyttä koskevia 84–86 §:ssä tarkoitettuja vaatimuksia, erityisesti niiden tekninen kyky suorittaa sopimusta
- Vaatimuksilla jotka liittyvät tarjoajien pätevyyksiin, voidaan suosia **laatuaspekteja** hankinnoissa
 - vaatimusten täytyy koskea tarjoajien mahdollisuuksia **suoriutua tehtävästä** eivätkä ne voi olla ristiriidassa tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun kanssa

3. Miten huomioida ympäristökriteerit?

Tarjoajien valinta

- Hankintayksikkö voi tietyissä hankinnoissa vaatia, että tarjoajat ilmoittavat ne **ympäristösuojelutoimenpiteet** jotka ne aikovat käyttää mikäli ne saavat sopimuksen, erityisesti kyse on niiden **ympäristöjohtamisen rutiineista**
 - esim. rakennusurakat tai palvelut ja tiedot tarvitaan siitä mitä sopimus koskee, toisin sanoen miten sopimuksen täyttäminen voi vaikuttaa ympäristöön tai aiheuttaa suuria ympäristöriskejä

3. Miten huomioida ympäristökriteerit?

Tarjoajien valinta

- C-513/99, **Concordia Bus Finland Oy Ab** vs Helsingin kaupunki ja HKL, bussikuljetusten hankinta
- Päätöksen mukaan hankintayksikön on mahdollista ottaa huomioon ympäristökriteerit, kuten bussien typpioksiidipäästöt ja melutasot edellyttäen, että:
- **1)** kriteereillä on yhteys hankinnan kohteeseen **2)** eivät anna hankintayksikölle rajoittamatonta valinnanvapautta **3)** ilmoitetaan sopimusasiakirjoissa, tai hankintailmoituksessa, **4)** ovat yhteensopivia EU-oikeusperiaatteiden kanssa, erityisesti syrjimättömyysperiaatteen kanssa

3. Miten huomioida ympäristökriteerit?

Tarjoajien valinta

- EU-tuomioistuimen oikeuskäytännöstä käy ilmi, että **ei vaadita**, että valintakriteeri koskee tuotteen ominaisuuksia sinänsä
- Tuomioistuin on siis periaatteessa todennut **ettei ole esteitä** käyttää kriteerit jotka, tarkoittavat että tuote tulee reilusta kaupasta tai että toimitetun sähkön tulisi olla tuotettu uusiutuvilla energianlähteillä

3. Miten huomioida ympäristökriteerit?

Tarjoajien valinta

- Hankintayksikkö voi käyttää hankinnan kustannusten arvioimisen perusteena **elinkaarikustannuksia**, JulkHL 95 §
- Elinkaarikustannuksia ovat hankintayksikölle tai muille hankinnan kohteen käyttäjille aiheutuneet hankintakustannukset, käyttökustannukset, huoltokustannukset sekä kierrätys- ja jätevaiheen kustannukset ja muut rakennusurakoiden, tavaroiden tai palvelujen elinkaaren aikaiset kustannukset.
- Elinkaarikustannuksia ovat myös **ulkoisista ympäristövaikutuksista** aiheutuvat ja hankinnan kohteeseen sen **elinkaaren aikana** liittyvät kustannukset, jos niiden rahallinen arvo voidaan määrittää ja tarkistaa

3. Miten huomioida ympäristökriteerit?

Sopimuksen toteutus

- Hankintayksiköt voivat myös asettaa sopimusehtoja jotka liittyvät siihen miten **sopimus tulisi toteuttaa**
- Ehdot eivät silloin saa olla peiteltyjä teknisiä eritelmiä, valintakriteerejä tai vertailukriteerejä. Ne voivat koskea **ainoastaan** sopimuksen toteutusta
- Ehdot, jotka koskevat suorituskykyä tai sopimuksen toteutusta, täyttävät yleisiä ympäristötavoitteita jotka ovat riittävän spesifioituja sekä ovat yhteensopivia EU-oikeusperiaatteiden ja direktiivin säännösten kanssa

3. Miten huomioida ympäristökriteerit?

Sopimuksen toteutus

- Esim:
 - Tuotteen toimitus/pakkaaminen suurissa erissä yksittäisten tuotteiden sijaan
 - Pakkausmateriaalin ja tuotteiden uusiokäyttö mikäli mahdollista
 - Tuotteiden toimitus säiliössä, jotka voidaan uusiokäyttää
 - Jätteen keräily ja uusiokäyttö, joka syntyy ennen/jälkeen tai tuotteen käytön aikana
 - Kemikaalien kuljetus/toimitus tiivistetyssä muodossa ja laimennus siellä missä niitä käytetään

3. Miten huomioida ympäristökriteerit?

Sopimuksen toteutus

- JulkHL 93 § 2 mom., koskien **kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen valintaa**, niin hankintayksikkö voi asettaa hinta-laatusuhteen **vertailuperusteita**, jotka liittyvät laadullisiin, yhteiskunnallisiin, **ympäristö-** tai sosiaalisiin näkökohtiin tai innovatiivisiin ominaisuuksiin
- Voivat olla tekniset ansiot, esteettiset ja toiminnalliset ominaisuudet, esteettömyys, kaikkien käyttäjien vaatimukset täyttävä suunnittelu, käyttökustannukset, kustannustehokkuus, myynnin jälkeinen palvelu ja tekninen tuki, huolto ja toimituspäivä tai toimitus- tai toteutusaika sekä muut toimitusehdot

3. Miten huomioida ympäristökriteerit?

- Jäsenmaat voivat myös säätää julkisesta hankinnasta **kansallisessa lainsäädännössään** niissa puitteissa mitkä EU-sopimukset ja EU-lainsäädäntö määrittävät
- Jäsenmaat voivat asettaa vaatimuksia ympäristöllisistä näkökohdista, jotka ovat **kunnianhimoisempia** kuin hankintadirektiivien, edellyttäen että vaatimukset ovat **sopuosoinnussa** EU-lainsäädännön ja –oikeusperiaatteiden kanssa.
- Kysymys siitä onko EU-sopimuksen säännöt tai oikeusperiaatteet otettu huomioon, arvioidaan **tapauskohtaisesti**

4. Ympäristökriteerit vai ei?

- On **kyseenalaistettu** voidaanko ympäristöystävällistä tai kestävää julkista hankintaa ollenkaan käyttää ympäristöpolitiikan keinona
- On väitetty että menettelytapa joka suosii ymp.ystävällisiä tuotteita ja palveluja fokusoi **ei-kestävyyden vähentämiseen** sen sijaan, että fokusoisii ympäristö-ongelmien syihin
- Monet menettelytavat ovat myös **heikkoja** kun kysymys on kulutuksen ja kestävyiden välisestä liittynästä
- Sellaisten menettelytapojen implementointi voi myös usein perustua **suppeaan tulkintaan** siitä, mikä on kestävyyttä

4. Ympäristökriteerit vai ei?

- Yhdistämällä ympäristö-, sosiaalisia- ja taloudellisia ongelmia sekä kytkemällä niitä teknisiin ratkaisuihin voidaan silti esittää ratkaisuja miten teknologia voi ratkaista kyseiset ongelmat
- Ympäristöystävällisen julkisen hankinnan **pitää hallita** toimiakseen ympäristöpoliittisena ohjauskeinona
- Ympärisövaatimukset, jotka esitetään, pitää näin olla **tiukempia** kuin se lainsäädäntö ja ympäristöpolitiikka, joka säätelee tuotantoa ja kulutusta

4. Ympäristökriteerit vai ei?

- EU-direktiivit ja oikeusperiaatteet jotka ohjaavat julkista hankintaa voivat olla **esteenä** sille että ympäristöystävällinen julkinen hankinta toimisi **tavoite- ja kustannustehokkaana ohjauskeinona**
- Kyseisten oikeusperiaatteiden tehtävä on varmistaa **toimiva kilpailu**, erityisesti syrjimättömyysperiaatteen ja tasapuolisen kohtelun periaatteen avulla
- Ei ole esim mahdollista asettaa erilaisia määrällisiä ja hallinnollisia vaatimuksia eri tarjoajille samassa hankinnassa

4. Ympäristökriteerit vai ei?

- Yksi seuraus tästä voi olla se että ympäristötaakan vähentämistä **ei saavuteta** sellaisilla kustannuksilla mitkä olisivat yhteiskunnalle mahdollisimman vähäisiä
- Sen lisäksi ne vaatimukset ja kriteerit, jotka esitetään pitää **olla suhteessa siihen**, mitä hankitaan, **suhteellisuusperiaatteen** mukaan.
- Kunnianhimoiset vaatimukset voivat näin olla **ei-laillisia**